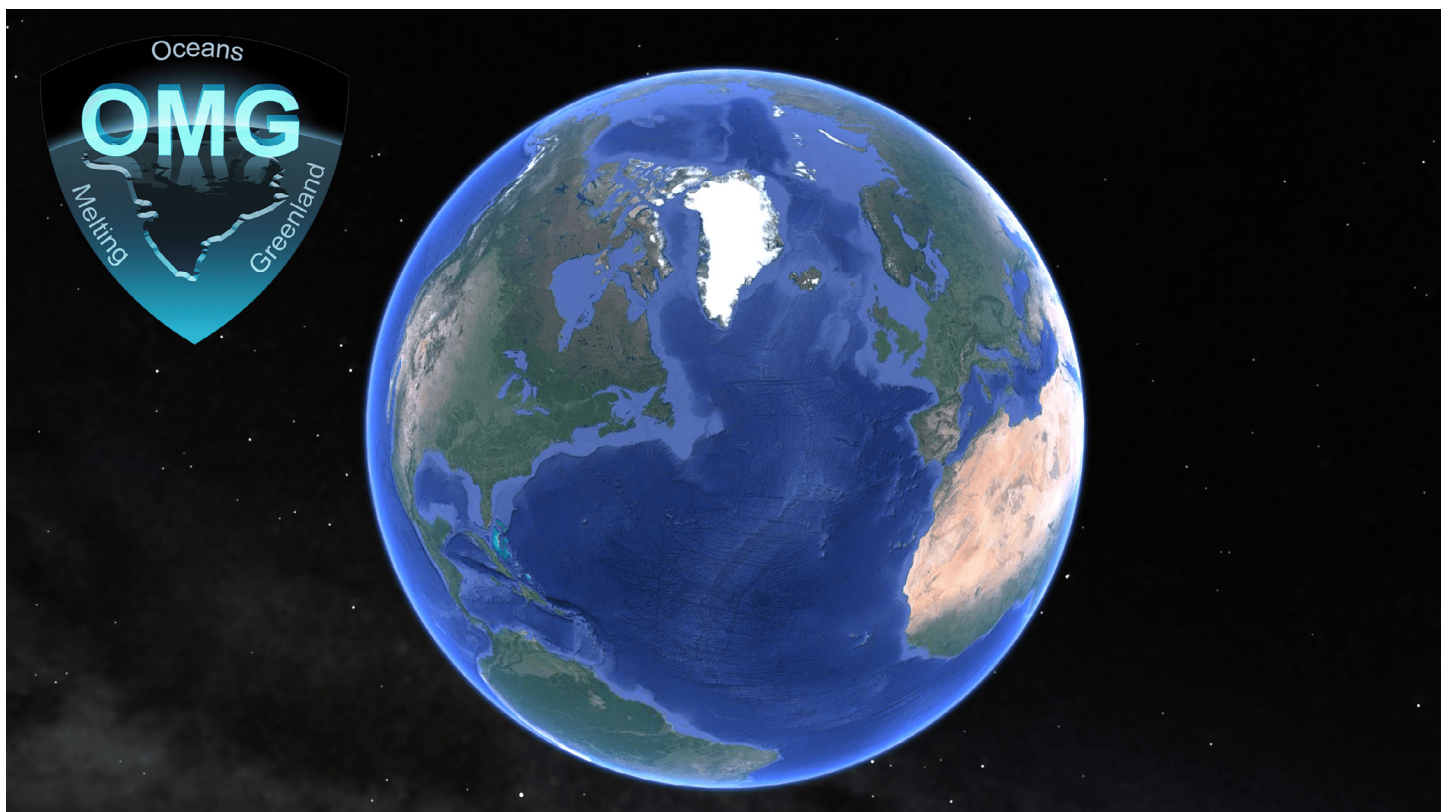

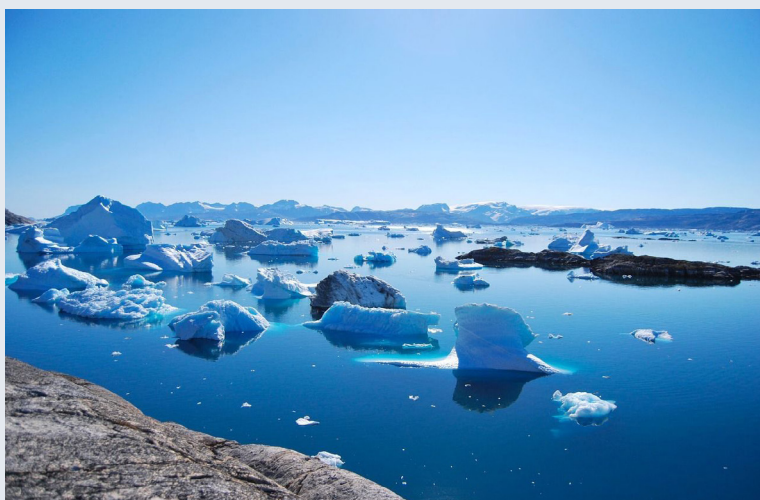

Sooruna NASA Kalaallit Nunaanniittoq?

Kalaallit Nunaata sermersuata aakkiartornera nunarsuarmut tamarmut sunniuteqarpoq. Kalaallit Nunaata sermersua, nunarsuup imartaa tamakkerlugu **7.4 meterinik qaffatsinnnissaanut imertaqarpoq.**

Kalaallit Nunaat, nunarsuarmi uani takutinneqartoq, Canadap avannaata kangiani inissisimavoq. Nunarsuarmi qeqertat annersaraat, nunarsuullu sermersuaqarfiisa annerpaartaata tullia taavaniilluni.

Sooruna silap pissusia kissatsikkiartortoq?

Inuit ikummatissanik uuliameersunik aamarsuarneersunillu nukissiornermikkut silap pissusianik allannguipput. Taakku silaannarsuarmut gassinik silaannarmik kissakkiartortitsisartunik tapertaapput, taakkulu seqinnermit kissarnermik tiguisarput, aamma silaannarmik imarpissuarnillu kissakkiartortitsisarlutik.

Kisianni imarpissuit kissakkiartortitsinermut ilassutip annersaanik tiguisarpullusooq. Tassami gassinik silaannarmik kissakkiartortitsisartunit kissarnerup ilassutaata **90 %-ia imarpissuarnik kissarnerulersitsisarpoq**, silaannarmuunngitsorli.

Silaannaq kissarnerusoq Kalaallit Nunaata sermersuanik aakkiartortitsivoq. Kisianni aamma imarpissuit kissarnerusut aakkiartortitseqataapput. NASA-p Oceans Melting Greenland (OMG)-kkut naammasserusutaa tassaavoq, Kalaallit Nunaata sermersuata aakkiartornerata, qanoq annertutigisortaa immap kissakkiartorneranit pissuteqartoq paasiniassallugu.

OMG timmisartunit misissuinermit uuttortaatinik (probenik) nakkaatitsisarput, imaattunik, imarpissuit qanoq kissakkiartortiginerat uuttortaanertigut malinnaaviginiarlugu.

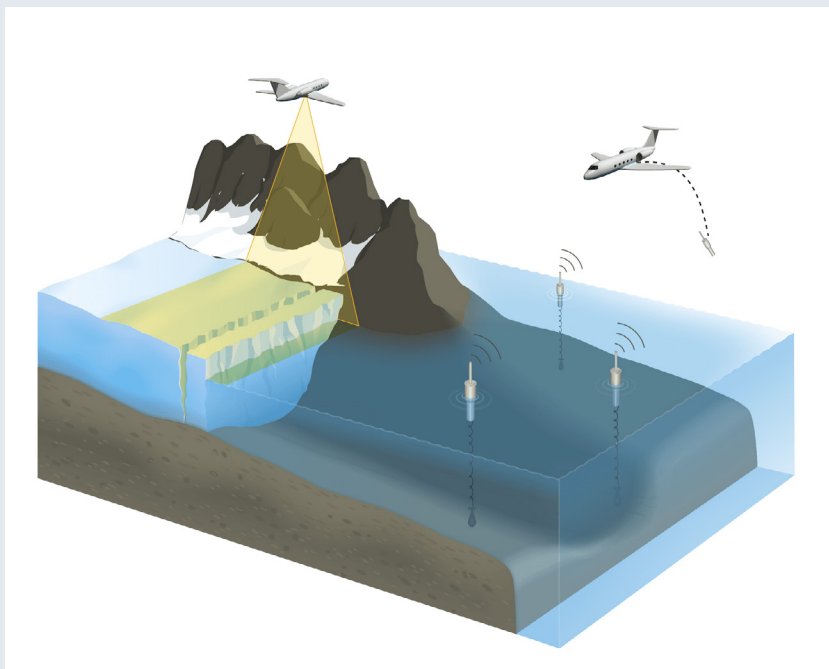

Kalaallit Nunaanni sermeq iigartartoq silaannarmit isigalugu. Soorlu tassa sermeq kuuttoq, ukiut tuusintillit ingerlaneranni qaqqat kiliorlugit ingerlasarsimasoq, allaat kangerlunnik pilersitsisarsimalluni.

Anguniakkat

OMG-p ukiuni tallimani anguniakkani 2016-imi aallartippai. OMG misissuinermit marlunnik ukiut tamaasa ingerlatsisarpoq, Kalaallit Nunaat tamaat kaajallallugu:

1. Imaanik misissuineq (aasami), tassani misissuinermit uuttortaatinik timmisartunit nakkaatinneqartarput, immap kissassusia/nillissusia aamma tarajoqassusia uuttortarneqartarlutik.
2. Sermersuarmik misissuineq (upernaami), tassani silaannakkut radarimik isiginnaarneqartarpoq sermersuaq ukiup siulianiit qanoq allannguuteqartigisimanersoq paasiniarneqartarluni.

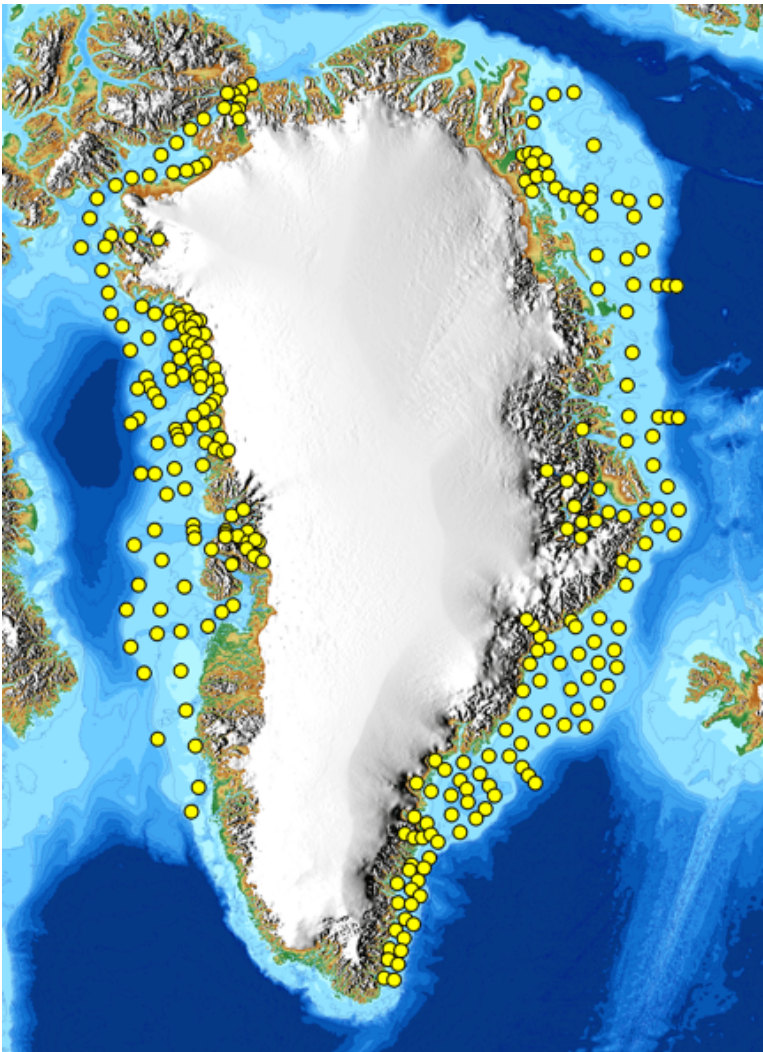

Saamerlermi, GLISTIN-A radarip sermersuaq misissortarpaa. Talerperlermi, AXCTD misissuinermit uuttortaatinik imaanut nakkaatinneqartarput.

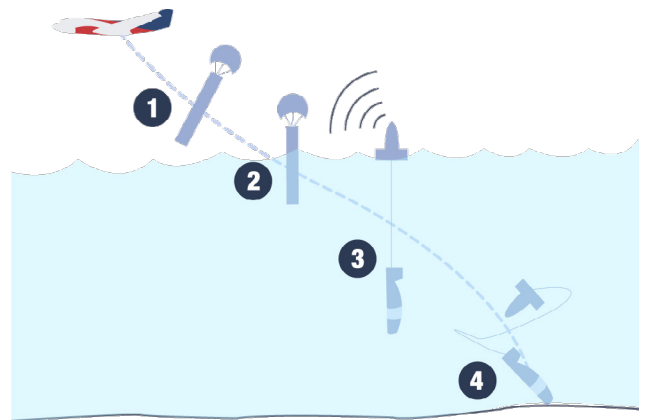
IMAANIK MISISSUINEQ (Aasami)

Aasami immap sikua annikinnerusarpoq. Kalaallit Nunaata sineriaani misissuineri uuttortaatinik nakkaatitsinissamut piffissaq pitsaanerpaasarpoq tassaavoq immap ammanerunerata nalaa. OMG imaanik misissuineri uuttortaait 250-it missaanniittut Kalaallit Nunaat kaajallallugu immap kissarneranik/nillerneranik aamma tarajoqassusianik uuttortaaniarluni ukiut tamaasa nakkaatitsisarpoq.

Timmisartog, misissuineri uuttortaatinik nakkaatitsiniarluni, pukkitsumi timmisarpoq (152–1524 meterit akornanni), inun-
nik, atortunik imaluunniit uumasunik nujuartanik nakkartitsivissat eqqaanniittoqannginnissaa qulakkeerniarlugu. Misissu-
ineri uuttortaait imaani uumasunik akornusersuisarpat? Naagga, misissuineri uuttortaait nipiliorneq ajorput aamma
ingerlatsisut nakkartitsinnginnerminni immap soqannginnissaa qulakkeeqqaartarpaat.<

Kalaallit Nunaat kaajallallugu misissuineri uuttortaait ataasiakkaat, AXCTD-t, sumi nakkartinneqartarnerat toornernit sungaartunit ersersinneqarpoq.

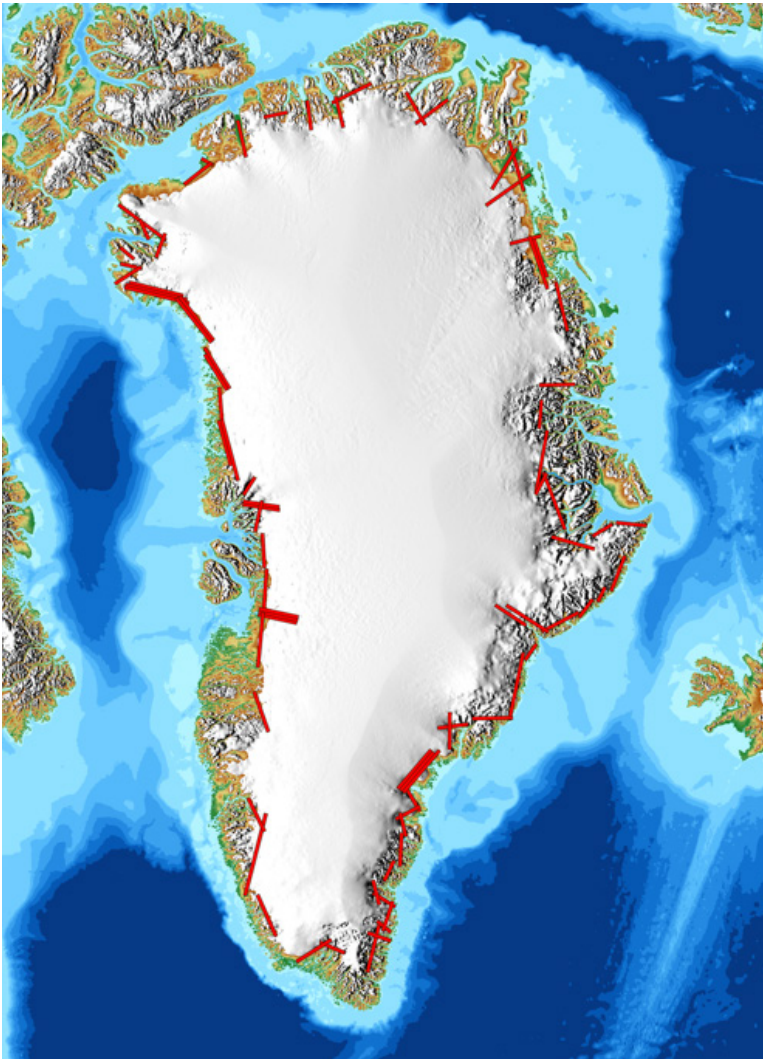
1. Misissuineri uuttortaait timmisartumit nakkartinneqartarpoq, kigaallassaallu ammarluni
2. Misissuineri uuttortaait immamut tuttarpoq
3. Puttaqut immap qaavanut nillikartarpoq, paasissutissanillu misissuineri uuttortaaitip kiviartornerani timmisartumut nassiussilluni
4. 15 minutsit qaangiukkaangata, puttaqut aamma misissuineri uuttortaait immap naqqanut kivisarput, naggataatigullu arrortinneqartarlutik

SERMERSUARMIK MISISSUINEQ (Upernaami)

Kalaallit Nunaat qulaallugu timmisartumik radarersorluni misissuinissat upernarnerani ingerlatissallugit pitsaanerpaasarpog. Tassa aputip aattoornissaa sioqqutilaarlugu, aamma aput qerraarissoq radarimut pitsaanerusumik utertitsisarmat.

Tassa upernaat tamaasa, sermip iigartartup aamma sersersuup qaavata ilusaanik maligaasat sunniivigeqatigiittarnerannik atuilluni (GLISTIN-A) radari (aamma UAVSAR-ip Ka-båndimi radarisut ilisimaneqartoq) atorlugu Kalaallit Nunaanni misissuisoqartarpoq, taamaaliornissanullu NASA-p G-III timmisartua atorneqartarpoq. Kalaallit Nunaata sermii iigartartut 200-t sinnerlugit, timmisartumik titarnernik 80-eriarlutik malinninnikkut qulaanneqartarput.

Radarip sermit iigartartut portussusaat uuttortarpai aamma sermit iigartartut killingi nassaaarpai. Tamanna sermit iigartartut issussusaasa ukiut ingerlaneranni allanngoriartortarnerinik OMG-mi ilisimatusartartut paasisaqarnerunissaannik periarfissiisarpog.

OMG-p Kalaallit Nunaat qulaallugu GLISTIN-A radarimik paasisutissanik sumiiffinnit sorlorniit pissarsisarnera titarnerni aappaluttuni takuneqarsinnaavoq.

Immap sikuanik upernaajunerani misissuinissani timmisartumi inuttat, Keflavíkimi, Íslandimi, ilagalugit aquttut, mekanikerit, radarilerisut aamma ilisimatusarnermi pisortat (marluk!), NASA-p Gulfstream III-ata saavani.

Paasisutissat OMG-mit misissuineri uuttortaatinut, radarimit atorullu allat atorlugit katersorneqarsimasut tamanit akeqanngitsumik atorneqarsinnaapput, nittartakkami uani [“Physical Oceanography DAAC \(PO DAAC\)”](#). Paasisutissat pineqartut ilisimatusartartunit nutaarsiassatut aammalu paasisatut pingaaruteqartut atoreerneqarsimakkajuttarput aammali paasisutissat pineqartut aamma Kalaallit Nunaanni avataanilu inunnit annertuumik soqutigineqartarput.

Takuuk OMG-mi misissuiniarlutik angalasut

OMG-mik suliniummut pisortaatinneqartup (PI), Josh Willisip "paasisassarsiortissavaatit" imaanilu misissuinermit uuttortaatit ilaannik nakkartitsilluni. (Transcript)

Josh Willis:

[00:00:08] Kalaallit Nunaanni maani naammattunnguamik sermeqarpoq imarlu 7,4 meterinik qaffatissinnaallugu, nunarsuaq tamaat kaajallallugu.

[00:00:14] Sermeq tupinnaannartumik angissuseqarpoq, aakkiartorlunilu, imaanillu qaffakkiartortitsilluni.

[00:00:21] Oceans Melting Greenland-imit, iliuusererusutagut tassaapput imarpissuarnik uuttortaanerit, sermimik uuttortaanerit, Taakkulu allannngoriartornerinik malinaaffiginninniarneq ukiumit ukiumut, aamma apeqqut una akissutissarsiniarlugu, imarpissuit sermimik qanoq annertutigisumik aakkiartortitsippat Silaannaap aakkiartortitsinerata misissuiffigineqarnera illuatungilerniarlugulusooq, tamannami Inunnit amerlanerpaanit maannamut ilisimatusarfigineqarsimammat.

[00:00:46] Nunarsuaq ajasoornaannartumik alutornarluiinnartuuvoq.

[00:00:49] Qaqqarsuarsuit qoorortarasaartut sinerik tamakkerlugu takussaapput.

[00:00:54] Igalaakkut silammut qivaraanni, misinnarluparpoq sermit iigartartut qanoq annertutiginerat, imerujussarmillu imarmut kuutsitsinerat Kalaallit Nunaata ilamernganillusoq Imaanut aatsitsisartut.

[00:01:04] Imapissuarmullu anngukkaangamik, aserortertarput aamma Sermersuaq ilanngarujussuuartarpoq, sermipilu-nersuillu angisuut nakkaasarlutik.

[00:01:10] Tupinnaannartumik pikkunarpog.

[00:01:14] Kulusuk Kalaallit Nunaani Tunup Kujasinnerusortaani nunaqarfeerannguuvog, maanngaaniit misissuinermit atugassanik uuttortaatinik avammut aallakaatsitsivugut ullut kingullit sisamat tallimalluunniit.

[00:01:23] Imapinnik uuttortaanermit OMG-imut ukioq tupinnarluiinnareerpoq.

[00:01:30] Imaittut sullullits avammut aallartittarpagut.

[00:01:32] Sullulik ammarukku, ataani takusinnaavat imaq sarsuasoq, imaluunniit ilaatigut ilulissat, nuissalluunniit sarsussinnaasarput imaluunniit timmisartumik qulaatatta arlaat.

Radiomi angut:

[00:01:40] Arfinillit, Tallimat.

Josh Willis:

[00:01:42] Arriilliimivugut, ukualu avammut igeriullugit cylinderit angisuut qasertut timmisartup naqqanit silammut igeriullugit, taakkulu imaanut nakkartarput, tukkaangamillu Immap sermilluunniit kissassusianik/nillissusianik, taraqoqassutsimilluunniit uuttortaa sarput timmisartumullu nassiullugit.

[00:01:54] Kalaallit Nunaat tamaat kaajallallugu, tamaviaarluta sermeq imarlu Misissorniarsaraagut, misissugassanillu

[00:02:01] uuttortaatinik 250-inik nakkaatsivugut. Sineriak tamaat kaajallanniarpaput, upernarneranilu sermit iigartartut radarimik assiliortorlugit, aamma tamaat kaajallallugu.

[00:02:10] Piviusumik anguniarpaput Kalaallit Nunaata tamakivinnissaa imaani sikut sunniivigeqatigiinnerisa nalu-naarsornissaat sapinngisamik angalanermit ataatsimi. OMG-mi piviusumik soqutigisagut tassaapput sinaani ilanngartorfii.

[00:02:20] Immap sermimik neruiunerata Sermersuup ilanngarternerujussuarnarnerit.

[00:02:30] Sermimillu annerusumik imaanut nakkaatsitsineq, immap qaffanneranut pissutaavog.

[00:02:35] Taamaammat, OMG maaniippoq piviusumik paasiniaarlugu Immap sermersuarmik neruiunera qanoq annertutigiva?

[00:02:39] Pingaartumik sinaatigut qanoq ilanngartortigaa? Iigartarfianik taaneqartartoq, qaavata aakkiartorneranunaleqqiukkaanni qanoq tamanna pingaaruteqatigaa?

[00:02:47] Pingaarnerusorli unaavog, imaq sermersuarmik aakkiartortitsinermit arlaatigut sukanerulersitsiva?

[00:02:52] Uagut taamaassorivarput, kisianni Sermersuaq kaajallallugu Pissutsit taamaannerpat? Sunniutaalu qanoq annertutigiva?

[00:02:57] Ilulissat minnerpaartaalluunniit Angisoorujussuuartut misinnarsinnaasarput Sanileriffaarikkaannimi.

[00:03:01] Iluliamik kangerlummi Naqqinnissimasumik takuvugut.

[00:03:04] Eqqaamajuk, iluliap 90 %-ia Immap iluaniimmat.

[00:03:08] Tassa, iluliaq immap qaavani 10 meterit imaluunniit 30 fodit portussuseqapajaarpagut, taava 91,4 meteria imaluunniit 300 fodia immap iluaniissaaq.

[00:03:15] Eqqaasippaatigut, uuttortarniagassarpassuatta immap iluani toqqorsimasuunerannik, sikup isigisatta ataani toqqorsimammata, ammullu taakkununga marlunnut isigineq OMG-p suliariniagaani qitiusumik pingaarnarpaavog.

[00:03:29] Kalaallit Nunaannit sermeq 1 tonsi iigaraangat, imaq annikitsuarannguamik qaffariartarpoq, ukiumullu Kalaallit Nunaannit milliard tonsikkuutaat iigartarlutik.

[00:03:40] Kalaallit ilaannik, inuunertik tamaat maaniissimasunik naapitsineq soqutiginarpoq.

[00:03:45] Sermit iigartartut, eqqorluartumik oqarluni, siornatungiminni nungukkiartortut tamarmik isigivaat.

[00:03:50] Qaammataasanik, timmisartunik, ilisimatuunillu oqaluttuunneqassallutik, Kalaallit Nunaata aakkiartorneranik Oqaluttuunneqarnissartik pisariaqartiinngilaat.

[00:03:54] Silammut qiviarunik takusinnaavaat sermip iigartartup killinga uaniinnikuusimagaluatoq maannakkullu pavungarujussuaq tiffarsimammat.

[00:04:00] Immap qaffakkiartornera nunarsuaq tamakkerlugu ilumut ajornartorsiutaavog.

[00:04:02] Tamanna soqutiginnigitsuusaarsinnaanngilarput.

[00:04:04] Nunarsuup pingajorarterutaata aappaa imarpinnik qallersimavog, imarsuarlu tamakkerluni ataqatigiippoq, tassa imarput ataqatigiilluni tamatta imaraarpog. Imaappog, sermeq maani annaaneqarpat, imaq angarlarsimaffinni Los Angelisimi aamma qaffassaaq. Aasiap kujataata-kangisissuani Australiamilu Imaq aamma qaffassaaq nunarsuaq tamakkerlugu.

[00:04:19] Maaniilluni sermerlu nungukkiartortog isigalugu ilumoortumillu imaanut kuuttoq isigalugu, itisuumik qamuuna sunnertinnarpoq, isumaqarpungalu uanga neruiutigisara Tassa inuit paasininnissaannut OMG suliniutikkut ikiuussimassasugut tamattami nunarsuatsinni ataasiinnarmi inuuvugut, Nunarsuarlu allannngoriartorpoq, paasisariaqarparpullu qanoq allannngoriartornersoq.